

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitlér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

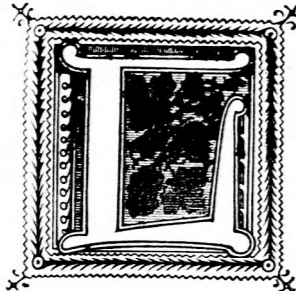
Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Tiszteljük nagyjaink emlékét!

(Október 6-án)

„Nyugosznaok ők, a hős fiak, duló esatük után.”

Legördül ismét egy év, a 37-ik,
október 6-án!

A szent szabadság mar-
tirjai, a félistenek, a névtelen
hősök vértanui halálának év-
fordulója ez a nap!

A magyar nemzet kegye-
lete fölkeresi évről-évre a hősök sírjait, kik drá-
ga vértükkel váltották meg e hazának szabadságát.

A történelem nagy könyvében felüli a nem-
zet azokat a fényes lapokat, melyek e hősök
dicsőségét őrzik mind az időknek végéig s ma-
gába szállva elmereng a ragyogó és még is oly
fájdalmas emlékü multon, elborong a homályos
jelenen s a fenyegető jövőn.

Október hatodika ilyen kegyeletes ünnepe a
magyar nemzetnek, meg is illi mindig csöndes
imádsággal s hálás emlékezéssel.

Kicsiny és nagy, öreg és ifjú e hazában
ne feledje a multak ez emlékeztető napját s küld-
jön fohászt az Égbe, jelezvén, hogy a magyar
nemzet halálja örökös és hervadhatatlan.

Az ország minden részében megemlékeznek
e napról, csak Bácskában ne tudjuk, hogy mi
ennek a jelentősége?

Bizonyára az unokák törpeségét árulja el
az, ha elfelednők a hősök példáját felemlíteni s
az anyagság utján rohanó nemzedéket figyelmeztet-
ni arra, hogy mily áron szereztek meg őseink
a jelen alkotmányát, s az avval összekötött em-
beri jogokat.

E megyének is kijutott a történelmi neve-
zetességű eseményekből bővíben; boritsunk fátyolt
a multakra s éljünk ama boldogító hitben, hogy
másajkú, de annak idején félrevezetett testvére-
inknek is őseink szereztek meg e hont, annak
alkotmányos szabadságát s jelenlegi boldogságát,
a melyért sem akkor, sem most, sem a jövőben
nem kértünk bért, csak nemes őszinteséget, testvéri
igaz szeretetet.

De ne folytassuk így! A megye művelt pap-
sága talán megemlékezik egy csöndes imában az
aradi martirhősökről; ha ez nem emlékeznék meg,
a saját ne feledje kötelességét s számoljon be a
multól hűségesen.

Az örök álmat aluvó hősök emlékét pedig
véssük be szíveinkbe kitorolhatatlan betűkkel s ne
feleljük el azt feljuttani a jövőben sem.

Mert amely nép nem képes lelkesülni a mult
jeleseinél példáján és emléken, annak napjai már
megvannak számlálva; az nem érdemel életet;
az elsodortatik és elenyészik, mint a porszem,
melyet a vihar elseper.

A magyar szabadságharc kimagasló alakjai,
a száz esztában győzedelmeskedő hősök, október
6-án 37. éve, hogy Arad és Budapest gyászos
terein vértanui halált szenvedtek; de a szó valódi
értelmében nem haltak meg, élnek a nemzetben,
a szabadság, függetlenség és testvériség szent
eszméiben. Ők a halhatatlanok, itt vannak kö-
zöttünk s védő angyalok gyanánt őrzik nemze-
tünket, hogy meg ne feledkezzék a haza- és
szabadságszeretetről.

E két hagyományt ápolja hiven a magyar,
mert csak így lesz örökidőkre élete és sza-
badsága.

Ápolják különösen a falukon, ahol ugyis alig
van alkalom a népet hazafias eseményekre rész-
mélteni és benne az iskolának ködbefoszló nem-
zeti dalait s olvasmányait mintegy föleleveníteni.

Az ily napokon egy öt percig tartó oltár-
beszéd vagy legalább egy alkalmi karének többet
hatna s szebb gyümölcsöket teremne, mint a sok
esetlen tósztaradat és pohárszó mellett nagyké-
pűsködés.

Hogy népünk mennyire hajlandó a lelkesé-
désre, csak az imént láttuk a hegyesi szobor-

leleplezési sokadalomban. Ne hagyjuk ezen jó haj-
landóságot kihasználatlanul s neveljük a nemzedé-
ket arra, hogy ha megint újra vérvívtáros évek
nehezdednek reánk, a régiak emlékéből már előre
iskolázva s lelkiileg megéldve legyen az újabb
férfiúi emberöltő.

Szobonya Bertalan,

A mi filozofusunk.

Dr. Simon József helybeli tanár a Filozofiai Szemle
legújabb füzetében hosszabb ismertetést ír Schmitt Jenőről
s a tárgyalás során a többek közt így nyilatkozik:

Schmitt főmunkássága a filozofia szorítózik.
A szó szoros értelmében vett philosophus ő. Elmegy pl.
Tátrafüredre üdülni s vizz magával néhány kötet Hegelt
s ott a fényesek illatos árnyékában kipihen a philo-
sophiai munkásság okozta fáradalmait — Hegelnek a
társaságában. „Csak most vettem igazán észre, — mondja
visszatérte után — „hogy mennyire szükséges elemem a
philosophia. A fürdőben folytonosan Hegellel társalkod-
tam.“ S mily csekélység vitte őt a philosophiára! Egy
újságcikket olvasott egyszer, — körülbelül 1867-ben —
a melyben igen primitív alakban Plató és Aristoteles
ellentéte volt ismertetve. Ez annyira lebilincselte elméjét,
hogy rögtön cikket írt az ellentétes nézetek megvilágítá-
sára. Így tett akkor is, mikor az érettségi vizsgálatra
készült. A philosophiát Purgstaller kézikönyve után ta-
nulta. Ebből ismerkedett meg Kanttal. S ez annyira ér-
dekelte őt, hogy féleljeszakákon át több ivre terjedő érte-
kezést írt róla. Buchner „Kraft und Stoff“ című munká-
jával, melyben naiv, de éles vonásokkal van a világ-
felfogás vázolja, mely benyomást tett reá. Nemkülön-
ben igen megragadta szellemét Feuerbach Lajos vallás-
philosophiája is radikalismusával és hatalmas, classikus
német stílusával. Ezt az embert általában nagy elismeré-
ssel szokta emlegetni s a modern philosophia egyik
kiváló munkásának tartja.

A mi a philosophiai fejlődését különösen jellemzi
az, hogy kezdetben Kant követője volt. Álláspontja leg-
alább igen rokon volt az övével. Irt is akkoriban egy
egész munkát ebben a kérdésben: „Das Wesen des
Glaubens. Kritik der Negation“ címmel. Szándéka is
volt ezt Németországban kiadni, de kiadó nem találtván
e szándékával felhagyott. Ez 1875-ben történt. Ugyan-
ekkor egy nagyobb philosophiai könyvtárt kezdett be-
szerezni magának. S tanulmányozni kezdé Fichte, Schel-
ling s Hegel műveit. Hegel tanulmányozása végre arra
az álláspontra vezette, a melyen jelenleg áll s a mely-
nek én a „panaisthesis“ nevet adtam. Ugyanekkor írt
szintén egy munkát, a melyben a jelenlegi álláspontját
már megközelíté. Ez is kiadatlan maradt. Főpontokban
ugyanesak ezt az álláspontot vallja egy pályamunkájá-
ban, melyet a jénai egyetem által kitűzött, Krause phi-
losophiájának fejtegetése tárgyában írt. E munkáját a
jénai egyetem megdicsérte. Azt mondja róla a többi kö-
zött, hogy „energius gondolkodás, sokoldalú tudás és
szemléltető előadás“ nyilvánul benne. A jutalmat mégis
a Hoffeld Pál munkája nyerte. A mi jellemző lehet itt
a jénai egyetemre, az, hogy már e munkából szép jö-
vőt jósol szerzőnknek; azt mondja ugyanis róla: „so sehr
daher von dem Verfasser bei fortschreitender Klärung
Erfreuliches für die philosophische Wissenschaft zu er-
hoffen ist, so entbehrt die vorliegende Arbeit zu sehr der
Besonnenheit und Reife um den Preis davontragen zu können.“

Ettől kezdve — de különösen ismeretségünk ideje
alatt — azután rohamosan fejlődött. Ma még a kérdés
nehézségeiről beszélt, már másnap lelkesülve mondá, azt
hiszi, hogy megoldotta. Rendesen csak jelezni szokta,
hogy mivel foglalkozik, de a kivitelt illető gondolatait
soha sem mondotta el. „Nem szeretek félig kész mun-
kával állani elé“ — ezzel ütötte el a kérdést. De ha már
látta rólam, hogy rendkívül érdeklődöm a tárgy iránt,
elsorolta a legfogósabb nehézségeket, természetesen kér-
dezgette: „no, hogy oldanád ezt meg, hát ezt?“ De
hogy ő hogyan oldja meg, arról mindég következetesen
hallgatott. S így történt azután, hogy nekem is, aki pe-
dig folytonosan vele voltam, minden dolgozatával újabb
és újabb meglepetéseket okozott. Ellenségei ráfogták —
sőt az idej németországi kritika is hinni akarja róla —
hogy nem gondolja eléggé át gondolatait. Mondhatom
bámulus az az önkritika, a melylyel Schmitt dolgozik.
Minden lehetséges oldalról újra, meg újra megvilágítja
a kérdést. Átgondol minden képzeltető ellenvetést s mi-
után minden oldalról tisztázta s megvitatta, csak azután
mondja ki és írja le nézeteit. De ezek aztán sziklaszil-
árdak is ám mindég. Nem ismerek bírálói és támadói
között egyetlenegy sem, aki valamelyik alapgondola-
tát megingatta volna. S megvagyok győződve róla, hogy
a jövőben sem fogja soha senki megingatni. S éppen
ezért, mert oly mindenre kiterjedő, szigorú önkritikával
ír, látja is előre ellenfeleinek minden lehető támadási
pontját. S amint első ellenvetésök elhangzott, ő már
nem is olvassa tovább. Tisztában van az egész támadó-
val. Csaknem szóról-szóra mondja el a többi ellenvetését.
Így semmisíti azután meg valamennyit.

Az az egyedüli szerencsétlensége, hogy nem értik.
Különben ez minden új jelenséggel így szokott kezdet-
ben történni. A nevelés a dologban csak az, hogy
ennek az okát azután Schmittben keresik s nem ömna-

gunkban. Volt pl. már olyan kritikusunk is, a ki csak
félig olvasta el dolgozatunkat, mert tovább nem értette,
de azért szörnyűségesen lebírált bennünket. — Kitartása
esodaszerű. Napokat, éjjeleket elfoglalkozik egy nehe-
zebb kérdéssel a szellemi fáradságnak minden legeseké-
lyebb jele nélkül. Rendesen éjjel dolgozik. Igen gyakran
késő éjféltáncig. Reggel azután kilenc óráig alszik. Zse-
bei folytonosan duzzadoznak alig olvashatóan írt kéz-
iratoktól. Mindig németül fogalmaz. A Szemlében meg-
jelent cikkeit is németből fordította. S ezt igen gyakran
észre is lehetett venni dolgozatain. Jellemzi, hogy meg-
kérdeni valamit, a mit nem egészen tud, nem igen szer-
ret. Inkább utána kutat maga s így állapítja meg a kér-
dést. Mindenben rendkívül cynikus. Szobájában szana-
szét hevernek a legértékesebb munkák angol, francia,
német, latin és magyar nyelven. Szinte eltűnik közöttök.
Köznyös előtte minden külsőség. Őt csak a tudomány
s különösen a philosophia érdekli. Szívesen foglalkozik
azonban a philosophián kívül a tudomány minden ágá-
val. Különösen szereti a költészetet. Egy-egy rossz ver-
sen olyan jókat tud mulatni. Ilyenkor csak egy patakzik
humorának forrása. Olvasottsága mindenoldalú és meglepő.
Mint az óklasszikus literatura tanárát nem egyszer ejtett
esodálkozásba óklasszikus ismereteivel.

Azt mondja Wekerle egyik munkájában: „philoso-
phussá az ember csakis teremtő öngondolkodásánál
fogva lesz.“ S ez a teremtő erő teszi Schmittet igazi
philosophussá. Ez kimeríthetetlen. Ezt leírni nem lehet.
Látni és hallani kell Schmittet, mikor bele-belemelegzik.
Az a képes nyelv, az a kéréllhetlen szatira, a melylyel
leghatalmasabb ellenfeleit is bírálja! S ez a teremtő ereje
kiterjed mindenre a miről csak szól. Még a legminden-
napibb tény is mintegy újjáalakítva kerül ki az ő szel-
leme műhelyéből. Akárhányszor elgondoltam már magam-
ban, midőn teremtő szellemének hatalma csaknem elszé-
dített: „Ez az ember, ha megfelelő tért nyerhetne, mint
egy modern Messiás képes volna újáteremteti ezt a
mostani világot“.

Szegény, jó, öreg Horváth Cyrill! Rendkívül ér-
deklődéssel kérdezősködött gyakran tőlem föle. Végre
egyszer rávettem Schmittet, hogy meglátogatta. Körül-
belül két óráig beszélt neki s az öreg ur csak hallgatta.
Végre aztán, mikor felállott, hogy elbucszon tőle, a jó
öreg meghatottan ragadta meg a kezét s így szólt:
„isten áldja meg fiatal ember, látom önben a jövőt!“

Ez volt az öreg urnak philosophiai hattudala.
Schmitt philosophiai fejlődését különösen két sze-
renes körülmény terelte jelenlegi irányára? Először az,
hogy realiskolákat végzett, azután pedig, hogy önmaga,
saját magára hagyatva volt kénytelen a philosophusok-
kal foglalkozni. Az előbbinek természetudományi hajla-
mait köszönheti, az utóbbinak pedig, hogy senki sem
verte fejébe az iskola-philosophiák elferdült itéleteit. Ob-
jective kellett és lehetett foglalkozni minden egyes phi-
losophiai gondolkodóval. Vagy ismertessük itt újra phi-
losophiai rendszerének és erejének főbb sajátságait? Minek?
A ki a Szemle előbbi évfolyamaiból s az Egyetértésnek
1884. novemberi: „Még egy pár szó a magyar philoso-
phiáról“ című tárcáimkemet nem tudta megérteni, annak
én ma is hiába beszélék.

ELŐFIZETÉSRE FELHÍVÁS

„BÁCSKA“

X. évfolyamára.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft 50 kr.

Néptanítók számára:

Egész évre . . . 4 ft.
Fél évre . . . 2 ft.
Negyed évre . . . 1 ft.

Előfizetési pénzek Bittermann Nándor
könyv- és könyvnyomdája küldendők.

Hirek.

Ünnepélyes istenitisztelet. Ma, Ő Felsége
a király legmagasabb névnapja alkalmából a róm. kath.
templomban ünnepélyes istenitisztelet tartatik, melyben
Mattyasovszky Dezsóné, Tessényi Vilma, Tessényi Flóra és
Auth Györgyné Fechten „Misé“-jét fogják énekelni.

Üdvözlések. Dr. Csíhás Benő polgármesternél
a mult héten egymásnak adta a kilincset a sok hiva-
tatos küldöttség és személyes tisztelő, üdvözlő sürgönyök
pedig egész halommal érkeztek a polgármester távoli
jőbarátjaitól és tisztelőitől. Közérdeklőknek tartjuk a
következő sürgönyök közlését: „Fogadjátok legőszinteb-
büdvözlésünket. Gromon.“ — „Szerencsés megválasz-
tatásodhoz fogadjátok őszinte szerencsekívánatainkat.“ Zsiga
(Koczár), Gyéni (Széchenyi), Pista (Vojnics). — „Őszin-
tén gratulálók. Isten éltesen sokáig egészségben a szor-
galmas munkálkodást jutalmazó városod javára, a be-

esületes tevékenység elismerő főispán öröme és édes hazád diszere. Zivio na mnogaja ljeta." Dr. Pavlovits Simon.

Egyházmegyei hírek. Dobozy János, kis-kőrösi helyettes-lelkész, dautovai plébánosnak, Drach Antal, parabutyi segéd-lelkész, kis-kőrösi helyettes-lelkésznek kinevezettek. — Bauer György, gákovai káplán, Parabutya; Jauch Ferenc, nádudvari káplán, Bukinba; Gärtner Sándor, bukini káplán, Hajósra és Száman Károly, jankovai káplán, Baracsára hasonló minőségben áthelyezettek.

Kinevezés. Kovács Béla, kecskeméti kir. trvszéki jegyző, a zentai kir. járásbíróshoz albrónak nevezett ki.

Báth-Monostorról irják: Plébános-választásunk, melynek f. évi szeptember 29-én kellett végre menni, bizonytalan időre elhalasztott.

Pályázat van hirdetve a bajai kir. járásbírósnál joggyakornoki állásra.

Tanítóválasztás. Báth-Monostoron Óváry tanító elhalálozása folytán megüresült Szélig Jenő adai (tanjai) tanító választatott meg.

Megszüntetett vonatok. A magyar kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a Szabadka és Palics között közlekedett 713, 714, 717, és 718. sz. fűrdő-omnibusz vonatok forgalma f. é. szeptember hó 18-ával megszűnt.

Vasuti menetrend 1887. évi október hó 1-től.

Szegedtől Széligig.	személyv.	személyv.	vegyes v.
Szeged indul	8.00	11.44	8.50
Horgos	8.40	12.25	9.36
Palics érkezik	9.15	1.00	10.15
Palics indul	9.16	1.02	10.17
Szabadka érkezik	9.34	1.20	10.36
Szabadka indul	2.10	5.25	6.40
Tavankút	2.35	6.05	7.20
Bajmók	2.55	6.33	7.49
Milics	3.25	7.24	8.42
Zombor	3.47	8.05	9.27
Szt.-Iván	4.08	8.40	10.02
Szóna	4.22	9.02	10.24
Gombos érkezik	4.34	9.21	10.43
Erdőd indul	5.25	10.40	11.43
Dálya	5.39	11.29	12.38
Dráva-Szarvas	5.58	11.56	13.51
Eszékre érkezik	6.18	12.33	14.21
Eszék indul	8.20	3.30	11.20
Dráva-Szarvas	8.54	4.13	11.49
Dálya	9.15	5.04	12.38
Erdőd érkezik	9.31	5.24	13.58
Gombos indul	10.21	6.24	14.08
Szóna	10.36	6.46	15.08
Szt.-Iván	10.51	7.09	15.29
Zombor	11.19	8.10	16.53
Milics	11.35	8.38	17.21
Bajmók	12.12	9.37	18.16
Tavankút	12.30	10.02	18.40
Szabadka érkezik	12.55	10.42	19.19
Szabadka indul	5.35	2.35	6.30
Palics érkezik	5.54	2.53	6.48
Palics indul	5.56	2.55	6.49
Horgos	6.35	3.34	7.27
Szeged érkezik	7.16	4.18	8.06
Zombortól Budapestig.	gyorsvonat	személyv.	vegyes v.
Zombor indul	6.53	11.19	8.10
Szabadka érkezik	9.19	12.55	10.42
Szabadka indul	9.53	2.25	11.22
Kelebia	2.42	11.46	
Kis-Szállás	10.19	3.00	12.14
Kis-Körös érkezik	11.10	4.07	13.54
Kis-Körös indul	11.17	4.14	14.09
Budapest érkezik	1.42	7.30	6.50
Budapesttől Zomborig.	személyv.	gyorsvonat	vegyes v.
Budapest indul	8.00	2.28	9.15
Kis-Körös érkezik	11.16	4.45	12.08
Kis-Körös indul	11.23	4.52	12.23
Kis-Szállás	12.31	5.42	14.09
Kelebia	12.48	6.00	14.37
Szabadka érkezik	1.03	6.06	15.00
Szabadka indul	2.10	6.40	15.25
Zombor érkezik	3.47	8.05	
Szabadkától Belgrádig.	expressv.	személyv.	gyorsvonat
Szabadka indul	8.59	1.46	6.18
Csantavér	2.29	6.42	
Topolya	3.05	6.52	7.07
Hegyes-Feketehegy	3.42	7.11	7.31
Verbász-Kula	4.11	7.25	7.54
Ó-Kér	4.39	7.41	8.16
Kiszács	5.06	8.08	8.34
Ujvidék	10.51	5.55	8.18
Zimony érkezik	12.19	9.04	9.53
Belgrád	12.32	10.10	11.35
Belgrádtól Szabadkáig.	expressv.	gyorsvonat	vegyes v.
Belgrád indul	2.34	5.35	5.16
Zimony indul	2.48	6.03	6.30
Ujvidék	4.23	7.44	9.54
Kiszács	8.15	10.30	8.35
Ó-Kér	8.31	10.57	8.54
Verbász-Kula	8.45	11.30	9.18
Hegyes-Feketehegy	9.04	11.55	9.37
Topolya	9.21	12.36	10.05
Csantavér	9.41	1.04	10.26
Szabadka érkezik	6.08	9.41	1.45
Szabadkától Bajáig.	vegyes v.	személyv.	
Szabadka (vendéglő) indul	5.45	2.45	
Csikéria	6.32	3.20	
Bács-Almás	7.18	3.52	
Bikity-Borsód	8.02	4.26	
Baja érkezik	8.52	5.02	
Bajától Szabadkáig.	személyv.	vegyes v.	
Baja indul	10.26	6.50	
Bikity-Borsód	11.05	7.51	
Bács-Almás	11.45	8.47	
Csikéria	12.10	9.21	
Szabadka (vendéglő) érkezik	12.40	10.00	
Kis-Köröstől Kalocsáig.	vegyes v.	személyv.	
Kis-Körös (vendéglő) indul	11.37	5.05	
Kecel	12.12	5.33	
Óreg-Csertő	12.44	6.00	
Kalocsa érkezik	1.11	6.23	
Kalocsától Kis-Körösig.	személyv.	vegyes v.	
Kalocsa indul	9.25	2.14	
Óreg-Csertő	9.49	2.43	
Kecel	10.23	3.25	
Kis-Körös érkezik	10.46	3.52	

Észrevétel. A kövénen nyomott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.

A vonatok közlekedési ideje a budapesti idő szerint van kitüntetve.

A dunai hajózás az Al-Dunán jelenleg teljes lehetetlen és Regensburgból még az tíres hajók is csak igen nehezen jutnak el Passaunig, sőt az alacsony vízjárás miatt a Zimony és Passau közötti közlekedés is sok nehézséggel jár, a mennyiben a vontató hajók gyakran csak félrakományal járhatnak. A hajóállomány különben is elégtelen és a nagy méretekben felszaporodott gabonakészleteket nem győzi szállítani. A remények, melyeket a társulat — a romániai forgalom megszűnése és a tarifák leszállítása dacára — az idei bő terméshez fűzött, e szerint nem fognak megvalósulni, ha csak a vízjárás nem emelkedik már a legközelebbi napokban.

Ó-Kanizsáról irják: Az ó-kanizsai izr. hitközség a napokban választá papjává dr. Flech M. urat, ki beiktatása alkalmával az izr. imaházban igen emelkedett szellemű beszédet tartott magyar nyelven; hangsúlyozván, hogy ő, mint a budapesti rabbi-képző intézet nevédeké, a haladás embere, s azon régi szokásokkal, melyek már elavultak, szakítani fog s mindenkor, mindenben mint a fölvilágosodás embere, hazafias szellemben fog működni és e feltételétől semmiféle hatalom el nem téríti. Ezt igen jól esett hallanunk, mert dacára annak, hogy a mi csakugyan hazafias izraelitáinkat általán véve hazafiatlansággal vádolni nem lehet, de az sem tagadható el, hogy vannak közöttük olyanok is, kik ennek éppen az ellenkezőjéről adtak tanúságot. Ugyanis a legutóbbi népszámláláskor találtunk több oly egyént, ki e kérdésre: milyen anyanyelvű? azt válaszolta: német. — F. évi augusztusban egy hitközségi tanítói állást töltött be az izr. iskolázék s midőn egy nem talni, hazafias szellemű nem mutatkozott hajlandónak arra, hogy a hittant német nyelven tanítsa, a pályázatból kizárták. Talán a barbár (?) magyar nyelven nem lehet azt tanítani?.. Hogy mit ért Flech tisztelendő ur hazafias szellemben való működését, azt mi úgy értelmeztük, hogy magyar nyelven fogja hiteinek magyarázni a magyar hazá-, Isten- és felebarát szeretetét. Azonban családunk. A hosszúnapon vagyis engesztelés napjának ünnepén Flech ur rágyújtott egy oly éves német szónoklatra, mintha legalább is Nikolsburgban volnának. Flech ur igen jól teszi, ha megegyeszer átolvassa a beiktatása alkalmával mondott beszédét, és hosszasan elmélkedik azon: mit tesz hazafias szellemben működni? — A napokban egy sátoros cigány karavánt fogtak el a csendőrök, csak azért, mert az egyik kocsjukba befogott sárga ló állítólagos tulajdonosa egy sztrikere vonatkozó levelet mutatott fel. Jó Darwin ki az embert majomtól származtatja, bizonyosan nem itt köznék meg azon, mert ha a majomból ember származhatik annál bizonyosabb és hihetőbb a ló szőrének átváltozása. Nyilván a betyárizmus talált valahol egy sztrikere ló levelet s leleményes ésszel elhatározta, hogy ehhez már csak lovat is kell lopni; s véletlenül az éjjeli sötétségben tévedésből vitte el a sztrikere helyett a sárgát, de már akkor késő volt! Ez csak egy kis tévedés. A rendőrség ráfogta, hogy tolvajlás, és hogy igaza volt kitűnt abból is, hogy a kocsij tartalma nemcsak kisebb és nagyobb purdekből, hanem még mintegy 120—150 forint érem finom égy-neműekből, két egészen új felöltőből és egy pár láb-ből állott. Kitűnt továbbá az is, hogy a Baranya megyében annyira keresett Kovács és még két más anonyim akasztófavirág került hurokra. A lopott holmit lefoglalták, a kömi valók pedig eltoloncoltattak. Toloncolás közben egy ügyetlen hajdú Kovácsot Szabadkára menet elszalasztotta. Ez most „nyomozók tapántattal párosult eréllyel.” L. J.

Csapatáthelyezések. A cs. kir. 23. gyalogezred 2-ik és 4-ik zászlóalja okt. 4-én esti 9 órakor fog Budapestről elindulni és 5-én reggeli 7 órakor érkezik városunkba. Itt a helyben állomásozó 3-ik zászlóalj csatlakozik hozzájuk s ezzel együtt fognak új rendeltetési helyükre, Boszniába indulni. Ezredünk 2-ik és 4-ik zászlóalja a szerajevói helyőrség kiegészítő részét képezi, míg a 3-ik zászlóalján Rogatica jelöltetett ki állomáshelyül. Zomborban az első zászlóalj a pótképzési zászlóalj marad. A távozó 3-ik zászlóalj helyére a Boszniából jövő 6-ik ezred egyik zászlóalja fog jönni városunkba.

Táncfuzérke. A bajai ifjúsági egyesület f. hó 11-én zártkörű táncfuzérkét rendez.

Szereb nemzetiségű képviselők értekezlete. A horvát- és szlavonországi szereb nemzetiségű képviselők kezdeményezése folytán az országgyűlés szereb nemzetiségű képviselői a napokban értekezletre gyűltek össze. Előlké Nikolits Fedor báró, alelnökké Kresztics J. és jegyzővé dr. Szevics J. választott meg. Gyurkovits képviselő fejtegette az értekezlet egybehívásának indokait a horvát tartománygyűlés szereb körének utasításai értelmében, melyek szerint az 1885. február hóban megtartott képviselői értekezleten elfogadott program a jelenlegi országgyűlés tartama alatt is fenntartassék, illetőleg a szereb egyházat és iskolai autonómiákat érdeklő minden ügyben valamennyi szereb képviselő között szolidaris eljárás megállapítottassék. Rövid vita után, melyen Stojaszkovics és Popovics képviselők vettek részt, elhatározták, hogy az értekezletet folytatják.

Színészet. Szintársulatunk szerdára tervezett első előadása, minthogy ez estén katonaezredünk zenekara hangversenyz, tekintettel a közönségre, elhalasztottott október 6-ra, vagyis esütörtökre. Az első előadás alkalmával „Toldi Miklós” színmű kerül színre. E jeles színdarab nem más, mint Arany János „Toldi-jának” dramatizálása. Koszorus költőnk e remekét Szigeti József mesterileg dramatizálta; s minthogy szintársulatunk is mindent elkövet, hogy irodalmunk e gyöngye méltó előadásban részesüljön: esütörtökön este színházunk közönsége remélhetőleg ritka műveltségben fog részesülni. — A következő előadásokon színterületünk: Szombaton: Az eleven ördög operette. Vasárnap: Felhő Klári népszínmű. Kedden bérlet kezdetűl: A Mama, 100 arany pályadíjjal jutalmazott vígjáték Szigligettil.

Ujvidék város jövő évi költségvetése 63,983 frt deficitet tüntet föl, melynek fedezésére 40% közs. pótdátó javasoltatik.

A Deák-szobor leleplezésén Ujvidék városa Parsetich Felix főispán, P. Popovits István polgármester, dr. Flatt V., Hadzsits A., Häfner R., és Pressburger G. vár. biz. tagok által képviseltette magát. Baja város törvényhatóságának képviselőiben Parsetich Felix főispán, Drescher Ede polgármester és Milassin Zsigmond bizottsági tagok vettek részt. Szabadkát Mamuzsich Lázár polgármester, Pertich Mihály árvászéki elnök és Kovácsits Agoston képviselték.

Kuriozum. Járekre 100 frt fizetéssel orvost keresnek (megérdemelnék, hogy borbélyegényt se kaphjanak.) Zentán egy Zubán nevű szereb paraszt a napokban levágta fiatal feleségének az orrát, mert utóbbi nagyon is megelégedte már az urát.

Tanítóválasztás. Ujvidéken Pummer Sándor ág. ev. tanítónak választott.

Alapszabály. A földművelés miniszter a Futtakvidéki belvíz lecsapoló társulat alapszabályait 45735 sz. a. jóváhagyta.

A Községi Közlöny mult vasárnapi számában a községi és körjegyzők egy-két derekabb tagjáról megemlékezvén, a topolyai jegyzőről, Radimeczky Ferencről ezt írja: „Helyes munkafőlöszts adta elnök mellé segédül a tehetséges újabb nemzedékből a topolyai Radimeczky Ferencet. Magának Radimeczkynek atlaszszzerű vállalai nemcsak a munkának reá eső részét viselik el könnyen, hanem a jegyzőkönny fölolvásában kipróbált dörgedelmes hangja a megyeház öblös termének megrázkódtatott falait is könnyen megviseli. Az öreg Ellinger híres tüdejének legmerészebb kitörése is gyenge tücsökeirpélés e fenomenális hangerő mellett mely a sugár-úti üres operaházat, hisszük, mindenképp megtölténé.”

Zászlószentelés. Az ujvidéki áll. ipar- és kereskedelmi iskola ifjúsága zászlófelavatási ünnepélye f. hó 16-án fog végre menni.

Közérdeklő miniszteri határozat. Községi pótdátó kivetésének alapjait mindenkor csak az illető állami adó szolgálhatván, utóbbinak törlése esetén a községi adó is törölendő. Ily értelemben határozott a belügyminiszter Bács-Bodrogh-megye közönségéhez az 1887. évi augusztus 21-én 53,947. szám alatt intézett következő rendeletében: A címnek folyó évi július hó 5-én 1897. szám alatt hozott határozatát, mely szerint helyben hagyott Sz. T. község képviselőtestületének mult évi december hó 16-án 144. szám alatt hozott ezen határozata, melylyel d. M. T. ottani birtokos az 1886. évi állami erdőjéből jégkár címén leengedett 433 frt 64 krnyi adója után kivett községi pótdátó leírása iránti kérelmével elutasítottat, az érdeklött dr. M. T. által közbetett fölfolyamodás figyelembe vételével föloldom és az elengedett állami adó után kivett községi pótdátó leírását elrendelem; mert az 1886. XXII. törvények 130. §-a értelmében a községi pótdátó az illető községi lakosok és birtokosok által fizetett egyenes államadó arányában vettetik ki, s miután ily módon a községi adó mérve egészen az illető egyenes államadó által határozottatik meg, ennek csak természetes és így külön törvényes intézkedést nem is igénylő kifolyása, hogy oly esetekben, midőn a községi adó kivetésének kúlsát képező államadó helyesbítettik vagy egészen leiratik, az annak arányában kivett községi pótdátó is szükségképpen helyesbítendő avagy leirandó, és pedig az elemi csapások által okozott károk eseteiben elengedett államadók után ép úgy, mint az adóköteles fizet megszűnése vagy az adótárgy hiánya miatt, a törvény értelmében eszközölt adóleírások után. A mi az idézett határozatban hangsúlyozott azon indokot illeti, hogy a már kivett községi pótdátó elengedése mellett biztos költségvetés egyáltalában nem képzelhető s a község folytonos zavaroknak lenne kitéve, arra nézve megjegyzem, hogy ezen indok figyelembe nem vehető, mert a szóban levő községi adónak leírása a jog- és igazság követelménye lévén, a jogosan kért leírás a fönti indokból meg nem tagadható, és pedig annál kevésbbé, mert módjában áll a községnek a leengedett által származott hiány pótlásáról, a mennyiben az előre nem látható kiadásokra megállapított összegben kellő fedezetet nem találhatna, pótköltségvetéssel avagy a következő évi rendes költségvetésben gondoskodni.

Sajtóügyi végtárgyalás. Dr. Horváth Mór által a szabadkai „Szabadság” ellen a 6. körű választásról írt cikk miatt indított sajtóperben az esküdtészeki tárgyalás f. évi november 10-én lesz. Vádlottként Milozavlyevics Milan ügyvéd szerepel, ki a cikkért a felelősséget el is vállalta.

Vásárok a megyében október hóban: Adán 25-én. — Apatinban 21-én. — Bácsban Demeter napon. — Baracsán 20-án. — Feketehegyen 30-án. — Jankovácon 25-én. — Katymáron Teréz napot magában foglaló hét hétfőjén. — Kulán 15-ikét megelőző vasárnap és hétfőn. — Nemes-Milicsen 20-án. — O-Becsén 17-ikét megelőző vasárnap. — Pivnicán 23-án. — Szabadkán 27-ikét megelőző vasárnaptól szerdáig. — Titelen 20-án. — Ujvidéken 29-én.

Véres kardpárbaj folyt le a napokban Szabadkán. A kihívó fél Nádasdy Sándor szab. áll. főhadnagy, a kihívott Szilaha József ténleges állományú 2-ik zombori zbljeli főhadnagy volt. Nádasdy a 4-ik összecsapásnál jobb karja alsó szarján mély vágást kapott, mely több főeret is ketté metszett, úgy hogy csak a kéznél levő orvosi segély mentette meg az elvérzéstől. Így irják ezt a szabadkai lapok.

Harc a rablók és az örök között. Az obrováci határörök szeptember 26-án éjjel a tovarisovai határ melletti kukorica földekre indultak hogy ott portyázzanak. Alig hogy oda értek, egy lövés hallatszott, mely Danilov szerészán karját szétrombolta úgy annyira, hogy amputálása alig lesz elkerülhető. Erre az örök is megkezdte a lövöldözést s pajtásuk fájdalomért megszerették az elégtételt; mert a tovarisovai kukorica tolvajok közül egyet úgy fejbe találtak, hogy az agyvegye kilocsant, míg egy másik kezéről 3 újat löttek le. (Talan épp azokat melyekkel a kukoricát a máséban oly ügyesen tördele.)

Himen. Múcsi György szabadkai városi főszámvévvő, jegyben jár Völgyi Jolánka kisasszonnyal.

Hajnaldfalva lesz a neve annak az új községnek, mely Gajdobra határában a metkovics-kerekiesi pusztán újabban telepítették. A keresztelésre az előkészületek már megtörténtek.

Gyászhir. Barthal József és neje: horthi és rigyciai Kovács Stefánia, Schiller szül. Bartl Zsófia és férje: idős temesi Schiller Károly fájdalomtelt szívvel értesítik rokonaikat és ismerőseiket, hogy szeretett anyjuk, illetőleg anyósuk özv. Bartl szül. Fejér Zsófia 1887. október 1-én éjjel, életének 83-ik évében Zomborban elhunyt. A boldogult földi maradványai folyó október hó 3-án délután 5 órakor fognak a takarékpénztári házból a szent Rókus sarkterbe örök nyugalomra elhelyeztetni, az engesztelő szent mise pedig a zombori róm. kath. plébánia-templomban 1887. október 5-én délelőtt 9 órakor a Mindenhatóknak bemutatni. Zomborban, 1887. évi október hó 2-án. Áldás és béke poraira! Az elhunytat

még gyászolják: Andersen szül. Schiller Zsófia és férje: Andersen László, ifj. temesi Schiller Károly és neje: Réh Gizella, Jorgovits szül. Schiller Elsa és férje: Jorgovits Döme, unokái: Andersen Józsi, Andersen Ervin, Andersen Stefi, Andersen Aladár, Andersen Iván és Jorgovits Iván, dedunokái.

Az 1888-ik évi állami költségvetés előirányzata nagy egészében össze van immár állítva a pénzügyminiszteriumban. Az előirányzat kerek számban 15 millió frnyi hiányt tüntet föl, a mi az 1887. évi 22 milliónyi deficithez képest 7 millió frnyi javulásnak felel meg. E javulás egyfelől a költségvetésben eszközölt megtakarításoknak, másfelől a bevételek fokozásának eredménye.

Helyreigazítás. Ama multikori hírtünk, hogy Jankovich Kázmér és M. L. Szabadkán jegyesek, hamisnak bizonyult. Oszintén sajnáljuk, ha e közléssel kellemenséget okoztunk. Különbösen a himenhiert a szabadkai lapokból vettük át.

Véglegesítés. Szabadka város közgyűlése Kosztolányi Árpád és Tones Gusztáv ottani tanárokat véglegesítette.

Bács-Bodrogh megye alispánja 60 frt 70 krt küldött be a belügyminiszterhez a tűzkárosultak javára.

A GENFI TAYON.*

Mintha csak a kék tirheni tengernek volna egyik szép öble a genfi tó: olyan kedves, olyan vonzó minden pontja. Az égbetörő alpesek közé kanyarodik le délen a félhold alakú két szélső öble. Tehát az is, melybe a Rhone torkollik, az is, mely a Lemán nagy vizéből tova illan, még ennél is szebb tájat keresni. A keskeny sarló-végek bármelyikét bizvást elnevezhetjük kisebbített „Arany szarvnak“.

A tó hátterében pompáz 4810 méter magasságban az európai hegyek királya, az ősz Montblanc. El-elnezem ezt a nagyon magas lépcsőfokot s úgy tetszik, mintha a földről az égbe vinne. Amulatos szépségű.

A „quai du Montblanc“-on egy élelmes vállalkozó agynagyságu látesóvet gurít apró nehéz kerekeken a part szélére s minden belekukkintásért fél frankot szed. A szemeső tíz mértföldről orrunk elé hozza az Alpenglühé pompájában uszó, egettartó nagy hegyet. Olyan aranyos és fényes, mintha mesék országából, vagy a túlvilágról esett volna ide. Az alkonyat sem rabolja meg fényes szépségétől, színtől, sőt még emeli, színarannyal színezi. Mesebeli tündér- királyok trónja lehetne.

Mikor a hét ívhídon, a csinos Rousseau-szigetkén is, estekint kígyul a légszesz lángja s a két part hegy-lankáin itt is, ott is, alant és fent, a ragyogó sorok nyíl-egyesen vonalakban elnyújtóznak, vagy pedig fűzér alakban magára kusza a szemet kellemesen kápráztatják: olyan látványos képet nyújtanak a vízben rezgő fényvilágok, minőt a síkon fekvő, bár fényzónában uszó világvárosokban ne keressünk sehoh. Csak Budapestnek dunaparti lámpasorát merem ehhez hasonlítani.

A partról elnezem azt a folytonosan nyüzsgő eső-nakázó társaságot, a büszke hatyúkkal miként enyeleg. Állóágók a pontnál, hol a Rhone magát a tiszta tóhoz mintegy kilopja. Mint a fonál, mely a gyöngyszemeket fűzi fel, egy a Rhone partmentében a legszebb tájrézletek egy-egy fűződnék s a Lemán-tó, a gyöngyfűzérben az összekapcsoló gyémánt.

De az ég színébe öltözökdött sebes Rhone ne terelje el most gondolataimat a „daltelt Provence“ tude mezeire, ne lopjon vágat szívembe, hogy én is vele sziessek oda, mikor körülöttem a legüröb nép vidám rajokban alá és fel hömpölyög. Ilyen látványra csak Genfben lehet szert tenni.

Állapodjunk meg kissé a gyönyörű városban, melynek kedves népe olyan csevegő. Nem esoda, hogy e város bírásiért a szomszéd államok annyiszor összeverekedtek.

Hogy azonban Genf legjobban annak örül, hogy a szabad Svájchoz tartozhatik, habár csak úgy is mint a legkisebb kanton fővárosa: bizonyítéka annak az a díszes nemzeti emlékek, mely a Jardin dulac-ban a parton emelkedik. Jelképezi Helvéciát, a mint magához öleli Genfet. A lapidáris felirat a pajzson: „Un pour tous, tous pour un“ (egy mindnyájáért s mindnyája egyért) a szabad nép egész történelmének rövid foglalatja.

A város eredete visszacsik az ókorra s már akkor virágozó volt, mikor a római szenátus Julius Caesárt ide küldte, hogy féken tartsa Galliát.

Az is rég idő már (Kr. u. 500.), hogy Chlodvig, a frankok hatalmas királya, az Allemaniok legyőzője, boszvágytól hajtva, csak azért pusztítá el Genfet, mert neje Chlodif hozományaképen Burgundiával együtt meg nem kaphatta. De a pusztítás után mindig főnixként kelt ki újra hamvaiból.

Itt tanított élő szóval, írásban Kálvin s itt született és élt Rousseau. Mind a kettőt magáéának vallja Genf. Előbb ugyan Rousseaut kövel dobálta meg s tanait — mint megbíbbant elméből származókat — elvetette, de később a kövekből emlékoszlopot faragott, hogy felállhassa rajta az ére Rousseaut.

Kálvin házat és szöszekét is beesben tartják, kegyelettel őrzik.

Sok díesóseget köszömben e város e két bölésésznek, de Genf polgárai nem az ő elméleteikből tanultak meg gyáriparuk föllendülését s a vagyoni gyarapodás mesterségét. Mert tudnunk kell, hogy Helvécia eme legszebb városa, egyszersmind leggazdagabb is. A teljes jöletet benne nemcsak az hirdeti, hogy a város maga többszörös milliómos s szerencsés örököse egy kincs-gazdag nábob gyémántjainak, hanem az a körülmény is, hogy az alig 50.000 lakos között is közel száz Króznus van, a ki milliómos. Európában ez a város egy kis Amerika, melyre Fortuna istenasszony pazarul kíönté bőségszaruját. A hegyek itten nem voltak meddők, mert a munka mindenütt kincs forrás.

Még a szenvedő emberiség s a modern harcolás történetében is nevezetes ez a város. Itt kötötték meg 1864-ben a „veres kereszt“-ről címzett nemzetközi egyezményt a harera képtelenné vált sebesültek ápolásáról.

Ujabb időben az orosz nihilisták is bujják Genfet. A bitó elől itt keresnek menedéket s innét robbantgátják föl az elnyomott hazájukban esínált aknákat.

Genf kétségekívül sokról nevezetes. Arról is, hogy iskolái kiffinóek s talán a legjobban a világon, mint lép-ten-nyomon észre lehet venni mindenen.

De én most egyébről akarok beszélni, a természet

* Megjelent a „Fővárosi Lapok“-ban is.

szépségéről. Ha a hosszú úttól megtörőde a sok járás közben elfáradunk, szálljunk föl a gőzösök szalontetőire. Bejárhatjuk könnyedén a tövidékek minden zege-zugát. Ne tartsunk azonban azokkal, kik négy-öt óra alatt végig röppük a tó hosszát, mert a ki szélszárnyakon röptül, csak futó hegyeket és tűnő völgyeket lát.

Engedjünk inkább szívünk vágyainak s szálljunk a szép pontoknál, gyönyörű helyeknél. Kalandozzuk be a vízhangos hegyvidéket, hol a hűvös szellők susognak. És szálljunk könnyű vízi jármún gyakran le a vízre, s nézzük meg az átlátszó habok alatt a vízi életet. Bizonyosan húsz kilogrammos ezüst pisztrángokat is fogunk látni, a mint elsuranva felesilognak.

Gondoljuk meg, hogy ez amaz örökszép táj, ritka fenszégű vidék, melyet Byron, Voltaire, Rousseau s még annyian ragyogva irtak le.

Az egyes helyeken való tartózkodást se nyujtsuk kelletlenül hosszabbra, mert egy egész nyári évszak is kevés ahhoz, hogy mind a két parton a kies helyek sokaságát fölkeressük. Hisz egy-egy nyári laknak minden oldaláról más és más kilátás kínálkozik. Mikor juthatnánk itt a látmivalok végére? Mondjunk inkább röviden a költővel:

„Heureux pays ou la nature
Brille dans toute sa beauté!
Pour nous sa plus riche parure
Est l'air pur de la liberté.“

(A természet teljes szépségében ragyogó, boldog ország, melynek leggazdagabb éke a mi szemünkben a szabadság tiszta levegője.)

Hogy rajunk kerete szűkebb legyen s az olvasó is szívesebben kövessen, nem bocsátokom az utazási könyvek mesterségébe s az egész ragyogva kéken felcsillámoló tövidéken csak négy állomást veszek szemügyre.

Nyon az első. Amfiteátrális fekvésű, mintha csak lépcsőfokokra volna építve. Mind az, a mi szemünk háttárába esik, kesi mása a messze híres Bosporusnak. Még a magas karesú tornyoskák sem hiányzanak, melyek kelet földét annyira emelik. Vessünk csak egy futólagos szempillantást szt. János hidjáról a píci keskeny utcába. Valóban sok van a kicsi Nyonban, mi az idegenre elragadó hatást.

Nem tudjuk, nézzük-e a park közepén azt a pompás tornyos kastélyt, vagy ezt a tetszetős külsejű villát a fényördös völgyben, a szép fekvésű falut, a dombon épült várost, melyekkel az innszó és tulsó part gazdagon van beszórvá. Kék víz mellett lombtenger közt a kultur életnek alig van valahol több szép emléke.

A komor Jura, ez a kolosszális fenszég, jó háttérül szolgál az erősen kiváló élénk képekhez. El lehet mondani, hogy e háromezer lakost számláló kis város egy nagy kert közepén fekszik. Legelőször is a nehézkes Caesar-torny áll meg bennünk. Erősen áll, a századok kormától feketélve. A fölőtte rohanó idő nem holygatja. Körülötte estenden denevérek csapongnak. Érdeklődők mindig ácsorognak ott, ami nem is csoda. Husz gőzös is köt ki Nyon mellett naponként s az öblös hajó csakugy önti a sok idegent. Nincs kíváncsibb nép a turistánál, mindent megnéz s az elemibb ismeretű, egy kis diemagyarázat után mindent el is hisz. A hatalmas Montblanc, ez a köregeteg, talán még jobban látszik innét. A jó szem a csodásan tiszta étheren át egész Chillonig is ellát. Ez a vizen épült impozans várkastély a távolban sötét ponttá zsugorodik össze.

A híres Nyon-kastély mellett szép helyen mutatnak egy öreg házat, melyet Voltaire akart volna megvenni, de Nyon várnagya csak ennyit mondott neki: „Ön kicsefolta az istent, a jó isten ezért megbocsát önnek, de a berni nagyurak, az én jó uraim, nem bocsátják meg önnek soha!“ S az adásvevési szerződésből nem lett semmi.

A város végén, az országfutó s a kéz vonalaiból jövendőt mondó cigányok egykori telepén, most díszes angolkert terül el a tópart mentén. Nagyra nőtt árnyas fái alatt néptünnetet ilték hajdanán. Régi szokás szerint eljárt erre Bernből a szövetségi főnök is, hogy a város legszebb lányát táncra kérje. Ma már ez a könnyű hivatali teher is megszűnt. A nyoniak a táncot most maguk járják a legszebbekkel.

Körülbelül ott, hol a tó medencéje északon szélesebbre tágul s a Mont-Jorat lankája a vízre hajlik, emelkedik rendszeres rendszertelenségben Lausanne, Vaadt kanton főhelye. Ritkán lehet ilyen dombtetőre, s völgymélyében összevisszaságban épült várost látni, a milyen ez. Az egyik zugszikátor hegyre szalad fel, a másik kaeskarings útca rohamosan esik le. Itt alagut, ott hid vagy lépcső köti össze a közlekedést. A kikötőt a vasuttal, a város alatti menedékes alaguton, sodrony kötélen járó kettős kocsiközlekedés tartja fen. A lemenő koci terhe felgurítja a másik kocsit, s így el lehet mondani, hogy egyik ember vonja fel a másikat. A rövidke ut valóságos via triumphális, a technikának ritka helyen alkalmazott vívmánya.

S a vasuti állomás még csak az igazi gyúpont Lausanneban. Az érkező oldal ívetgetői alatt ezerszámra nyüzsgő naphosszat a sok idegen. Érdekes az étkezést megnézni déltáját. Ugyanazon asztalokon tizóraiznak és ebédelnek a gyorsvonatokon erről-arról érkezők. Az egyik kezdi, a másik végezte a habzsolást. A távozonak helyét elfoglalja legott a másik s a külön-külön kiszolgálás újra kezdődik. Negyedóra alatt elvégezheted a legtöbb fogásból álló ebédet. Úgyesebb, gyorsabb kiszolgálást képzelni sem lehet.

Lausanne már nagyobbra város, 27.000 lakossal. Góth izlésben épült kathedrája több okból nevezetes. Lapozhatjuk benne kedvünkre a multak vaskos könyvét. A katolicizmus emelte a tizenharmadik században, ön-lényéhez méltón. Habsburgi Rudolf jelenlétében nagy pompával avatta fel X. Gergely pápa. Calvin e templomban tartotta később híres vallás-vitáját Tarellé és Virellel. Pompás a kilátás e templom fokteréről, hová 160 lépcsőfokon juthatni fel. Lehet onnét látni az egész várost, a nagytövidéket s a verőjényben uszó szavojai Alpokat. S ha valaki ennél is még messzebb terjedő kilátás után vágyik, felmászhatik még az ötven méter magas toronyra, hol ritka látpontot lel.

Felmagasztosult lelkiem e tövidéken és a költővel nem egyszer mondtam el: „Près des monts, il fait si beau.“ Rövid vizut után Veveynél kötött ki hajónk. Mintha csak az olasz lagók partján járnánk; babérfát is látunk. Langy levegő, napsugaras vidék, csillogó tó, dőlészki virágok, tisztaság — ilyen Vevey, ez az aranya foglalt drágakő. Benne otthonát találja beteg, művész, régiségbuvár, természetkedvelő, világi és csöndes szemlélő.

Hely, hol a sajjó kedély meggyógyul, a megviselt test felüdül.

Hugo Viktor kedvenc helye volt ez, a hol időzni szeretett. Rousseau pedig színterül választá „La nouvelle Héloïse“ című világhírű regényének mely annyit szép szemet indított könyre. Gounod itt zenésíté meg Faustot. És ki győzné elszámolni mennyi koronás főherceg, hadvezér, költő, rendjelekkel ékes államférfi, keresett itt már „procul negotiis“ nyhent, tüdülést. Még a perzsa sah is itt volt. (1873.)

Elnézem a fekete ciprusfákat, mikor az égő pompával tűnő nap a legsűrűbbet is áttöri. Ilyen fényes arany brokát nincs több. Ha pedig szemem fölvetem arra az érdekes szikla csoportra, a Dent du Midi (3283 m.) örök tölbe vesző hetes kupjára, olyan ellentétes képet kapok, melyet csak itt találhatok, a kedves Lemannál, itt, a melyről Voltaire mondta, hogy „első, és az ő fáva.“

Ki győzné elszámolni — a patkányfarku szivarokon kívül — mi mindenféle nevezetes van e 7900 lakosu kis városban, mely két égő közö akként-ékelődik, hogy a tél elveszti benne maró hidegét, a nyár pedig ki nem fejt emészto hőséget.

Az emelkedett érzéseket úgy sem lehet leírni, hágyunk fel mihamarább a toursi sz. Márton templomának 80 méter magas tornyába. A díszes torony négy sarkáról még négy kisebb karesu torony emelkedik. Valóban igézó a szemkör, felőleli az egész vidéket. Így madár távlatból mindent megszemlélve s meghallgatva, a katolicus, orosz és angol templomok harangjainak egybevegyülő, istent egykébe dicsőró melancoliikus harangzugását is, vegyük kezünkbe a vándorbotot ismét s ballagjunk át a szomszédos Montreuxbe.

Ez elnevezés alá esik egy egész csapat falu, kastély, nyárilak, a környéken elszóródva. Az aszkórosok meganyi tüdőfoltzó műhelyei ezek s végső menhelye a másvilág jelöltjeinek, kik aggódba lesnek minden csekély biztatást.

Olyan ifju s olyan kedves még az itt tengő-lengő alakok némelyike, hogy a köszív is megcsik rajtok. Nem hinném, hogy mondásával egy Menander is vigaszokra lehetne: „a ki istennek kedves, fiatalon hal meg.“

Montreux gyönyörű hely. „Szép, mint egy álom“, mondja róla Byron. Ide húzódnak zordabb vidékekről a módos mellbetegek a remény utolsó csillama által esalogatva, hogy nyhent leljenek, ha a keblet összeszorító fájdalom már föjtöbbá válik.

A ragyogó tavasz itt már akkor tekint alá s március idusának friss szellői a nárciszt itt már akkor bontogatják, mikor a tél a tulsó parton még le sem dobta hó-bundáját. A föld népe is arról dadol: „Terre plus adorée il n'en est point au monde.“

A virtuló természet, tude táj szemlélesekor, látva a görnyedező mellbetegeket a mint élettársukkal, a búval ödöngnek; látva, a mint ívegesedő szemekből fölemelve körülhordják az isteni szép tövidéken, eszembe jut Szemere: „A föld most is paradicsom, az ember teszi sira-lom völgyévé.“

S nincs igaza Senecának hogy „az igazi bölcs nem ismer részvétet.“ Az ő ideje óta a humanizmus az emberek közt nagyra nőtt.

A jövőnek sok szép reménye van a montreuxi temetőbe eltemetve, kiket korán tört meg az idő s mégis a mindent egyenlítő halál ezekre nézve valóságos megváltás. A feltámadás jelvényein, a keresztiken, mint egyebütt is az elkényeszeredett sirversek refrainje ez:

„Jó menedék a temető,
Tört síveket pihentető.“

A szomorú jelenségeket leszámítva, nagyon dedves hely ez.

A meredek parton épült sugár tornyu góth izlésű templomkából, oly fenszeges kilátás van a tövidékre, a Dent du Midi jéghegyére, melyet a világ legszebb kilátásai közé bátran lehet sorozni. Kolostor volt a templom helyén egykoron. Monasterium, „Muistruum, Mustriel, Moutter, Mustruz, Mutruból lett a mai Montreux elnevezés, — a századok és az ember nyelve így kop-tatta el.

Montreux-n alól a vízből felbukó magányos sziklán egy ezredéves kopott kastély gubbaszkodik, s merőn bámul a vitzitkörré. Úgy veszi ki magát, mint a hiú öreg asszony, mikor divatja ruháiban tükör előtt áll. Az egész várkastély egy darab középkor, legalább minden meg van benne, a mi roszalmához tartozott. Örök átkok tárgyát képező falairól, mint nyílt lapokról, sokat olvashatunk le; ott is beszélnek ezek, hol a történelem vesző.

Mig a szirt-alapha mélyen vágott s homályba vesző íregekben a szabadsághősök, politikai láncterheltek, szenvedtek, elvesztve a hónap, a hét a nap tudását is; addig a hatalom emberei, az elnyomók barbár önbíráskodás után, vad tivornyákat csaptak a lovagteremben.

Svájc történetének lapjain váltakozva fordul elő a szabadság és zsarnokság. De ne írjunk most történelmet, legyen Chillon nekünk a multnak zárt ajtaja; nézzük inkább a szép látványt, mikor a tüzben ragyogó meny-bolt, égő pompában, aranyesőben fűrészti az avatag nagy falakat. A leáldozó nap egy-egy eltévedt szála, kíváncsian tekint a börtönmélyre le. Tehát csak akkor, ha a vérpáros tüzgolyó messze távlatban a vizen uszott s a zord kastély körül minden aranylő és pirosló volt, csak akkor támadt a kínzó sötét börtönökben perenyi derengő félhomály.

Nincs, ki megindulás nélkül olvashatná lord Byronnak „The prisoner of Chillon“ (Chillon foglya) című költői beszélyét, melynek színtere ez a sötét multú várkastély, mely mai nap a szemlélő előtt, már csak az emberi szenvedések muzeuma.

Vértesi Károly.

Naptár.

Október.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
4 Kedd	Szer. Ferenc	Szer. Ferenc	22 Fókás
5 Szer.	Placidus	Placidus	23 K. Ján. f.
6 Csüt.	Bruno	Friderika	24 Tekla
7 Pént.	Justina	Etelka	25 Euphrosina

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
La. tulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

BITTERMANN NÁNDOR

KÖNYV- és könyomdai intézete

ZOMBORBAN

a megye palotájában.

Elfogad minden e szakba vágó megrendeléseket pontos szolgálat jutányos ár mellett.

Községi nyomtatványokból nagy raktár.

1406. szám. Bács-Bodrogh megye Bácsujfalu községe. kig. 1887.

Hirdetmény.

Alúlról jegyzőnél, oly egyén, ki a végrehajtói teendőiben jártas, szolid magaviseletű, és szorgalmas munkás, 300 frt, azaz háromszáz forint évi fizetés mellett **azonnal alkalmazást nyerhet.**

Megjegyeztetik, hogy ezen fizetés a község pénztárából, havi előleges részletekben szolgáltat ki.

Felhívhatnak mindazok, kik ezen végrehajtói állást elnyerni óhajtják, miszerint lehetőleg személyesen alúlról jegyzőnél jelentkezzenek.

Bácsujfalu, 1887. szeptember hó 20-án.

Plachy Dániel,
jegyző.

3-3

Zombori kereskedelmi és iparbank közizálog-kölcsönintézete.

Zálog-árverés

1887. évi október hó 21-én.

Mindazon **ékszerek és zálogtárgyak**, melyek 1887. évi szeptember hó 15-ig, azaz 1-860. számig ki nem váltattak vagy át nem irattak (meghosszabbítottak), a zombori kereskedelmi és iparbank zálogkölcsön-intézet helyiségében (Bikár Simon-féle ház) délután 2 $\frac{1}{2}$ -4 $\frac{1}{2}$ óráig tartandó nyilvános **árverésen** eladatni fognak.

Fizetési halasztások legkésőbb 4 nappal a kitűzött határidő előtt történhetnek.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vétessék, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverezésre kiszemeltettek, sem kiváltani, sem átírni nem lehet.

Zomborban, 1887. szeptember 25-én.

Ifj. Radosavlyevits György,
üzletvezető.

3-3

9860. szám.
1887.

Árlejtési hirdetmény.

A Bács-Bodrogh megyébe kebelezett ó-kéri róm. kath. templom és torony helyreállítása iránt 1360 forint 28 kr kikiáltási ár s a kézi- és ígás-napszámoknak természetben vagy azok váltásáért fejében megállapított 115 frt 37 kr kiszolgáltatása mellett **Kulán a kincstári uradalmi ispánság hivatalos helyiségében folyó évi október hó 10-ik napján d. e. 10 órakor** zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni. Míróll vállalkozók oly hozzáadással értesítettek, hogy a nyilvános árlejtésen a kikiáltási ár 10%-ának megfelelő bántópenz letétele után vehetnek részt, nemkülönben a zárt írásbeli ajánlatok is a megfelelő 10% bántópenzzel ellátva, a verseny megkezdése előtt, az árlejtéző bizottsághoz nyújtandók be. Közlebbi feltételek a külső kincstári ispánságnál naponta betekintheők. Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. Szegeden, 1887. szeptember hó 28-án. **M. kir. államjóságigazgatóság.** (Utánnyomat nem díjazatik.)

2-1

646. szám.
1887.

Árverési hirdetmény.

Alúlról kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíróóság 678., 743/p. 1887. számú végzése által Fernbach Bálint zombori lakos és a zombori takarékpénztár javára, Athanaczkovits György zombori lakos ellen 150 frt és 240 frt tőke, ennek esedékessége napjától számítandó 6, illetve 7 $\frac{1}{2}$ % kamatai és eddig összesen 52 frt 45 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási és kielégítési végrehajtás alkalmazásával bíróság le- és felülfoglalt és 635 frtra becsült két ló, egy hintó, egy parasztkocsi és különféle butorneműekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3480./1887. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Zomborban alperes lakásán leendő eszközésére 1887. évi október hó 7. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1887. évi szeptember hó 26-án.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

735. sz.
1887.

Árverési hirdetmény.

Alúlról kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíróóság 3336/p. 1887. sz. végzése által Vukovits Mihály zombori lakos javára, Szimendics Tosa zombori lakos ellen 240 frt tőke, ennek 1886. évi április hó 24. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 28 frt 38 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmazásával bíróság lefoglalt és 311 frt 50 kr-ra becsült 2 ló, egy göbe, kocsi, eke és boronából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3817/1887. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Zomborban a városháza udvarában leendő eszközésére 1887-ik évi október hó 7. napjának délelőtti 8 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1887. évi szeptember hó 26-án.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

Lakház

az Erzsébet-körúton 106-ik szám alatt bérbe vehető.

Közlebbi értesítést ad

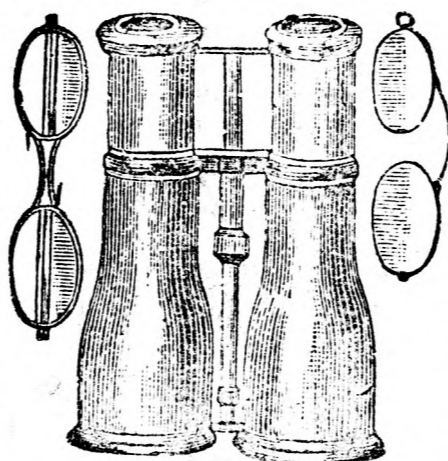
a tulajdonosnő
fenti sz. alatt.

3-1

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy helyben a **Sztanimirovits-féle házban** (fő-utca)

A szini évad alatt színházi lát-csőveket olcsó árért kölcsön adok

A szini évad alatt színházi lát-csőveket olcsó árért kölcsön adok

látyszerészeti üzletet

nyitottam. — Raktáron tartok nagy választékban szemüvegeket, csipetűket, lorgneteket hegyi kristályból és flintüvegből, ugy-szintén szürke szemkímélő üvegeket kő-szénvegyületből, füstös szembejósoknak; szin-házi, mezei és vadászati látcsőveket, lég-súlymérőket, nézőlencséseket (Lupen), górcsőveket, vízmértékeket, valamint minden-mű folyadékmérőket, párizsi különleges-ségek, u. m. stereoskopok és a hozzá tar-tozó svájci látványképek stb.

Elvállalok mindentféle az optika szakmába vágó javításokat, melyeket személyesen eszközölök.

Magamat a n. é. közönség kegyes párt-fogásába ajánlva, maradok teljes tisztelettel

2-1

Herczeg József,

látyszerész, fő-utca, Sztanimirovits-féle ház.

A szini évad alatt színházi lát-csőveket olcsó árért kölcsön adok.

Üzlethelyiségem csakis Tárczay-féle házban.

Hirdetmény.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szives tudomására juttatni, mi-szerint a **Tárczay-féle házban** lévő

női ruha bizományi raktárom

a jelenlegi és a közelgő téli évadra a legdivóbb párizsi és berlini mintákkal a legnagyobb választékban el van látva.

Nem kiméltem semmi áldozatot, hogy tisztelt vevőimet őszi és téli ka-bátokkal, jaquet, esőköpeny, paletot, dolmán, mantil, utazó-bunda, karmantyúkkal gyermekek és felnőttek számára is, a leg-jutányosabb áron kiszolgálhassam.

Végül van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmét jól berendezett férfi- és gyermekkalap- és sapkaraktáromra felhívni.

Becsés pártfogásért esedezve, vagyok teljes tisztelettel

3-1

KAUFMAN S. utóda.

Üzlethelyiségem csakis Tárczay-féle házban.